

SECRET

от група народни представители
от 37-то Народно събрание

1. В чл.3, ал.1 от Закона се постановява, че ползването на свободата за създаването и разпространението на радио и телевизионни програми може да бъде подчинено на условие, ограничения или формалности, които са предвидени от ЗАКОНА и са необходими в интерес на запазване правата и доброто име на гражданите, обществения род, националната сигурност, народното здраве и морала, или предотвратяването на незаконно разгласяване на информацията. С този текст се разширяват значително основанията за ограничаване правата на гражданите в сравнение с тези, посочени в чл.39, ал.2 на Конституцията. Както се произнесе вече Конституционния съд " Ограничаване правата, предоставени от чл.39-41 от Конституцията може да става единствено на основанията, предвидени от Конституцията. Не се допуска ограничаването им със закон на други основания, освен посочените в Конституцията." Като е предвидил и други

2

основания, например предотвратяване на незаконно разгласяване на информацията, законодателят е нарушил съществено Конституцията и разпореждането на чл.3, ал.1 от закона за радиото и телевизията.

2. По същия начин нарушават Конституцията и ограниченията, предвидени в чл.4, т.1,6 и 7. Пак според решението на Конституционния съд правото на разпространяване на информация не може да се ограничава поради това, че с него би могло да бъдат засегнати други интереси и ценности, освен предвидените в цитирания чл.39, ал.2 на Конституцията. Ако някои лица бъдат засегнати от използване правото на информация, те могат да защитят правата си по съдебен ред, включително и чрез повдигане на наказателни обвинения срещу извършителя. Това обаче не може да бъде повод за забрана за използване на информацията въобще.

3. Според чл.40, ал.1 от Конституцията

"Печатът и другите средства за масова информация са свободни и не подлежат на цензура". Това изискване изключва всяка възможност те да бъдат подчинени на какъвто и да е държавен орган. В нарушение на това безусловно изискване за независимост на медиите Българското национално радио и Българската национална телевизия са подчинени на Национален Съвет за радио и телевизия, който според чл.8 "специализиран държавен орган". Нещо повече неговия състав се образува по начин, който го поставя под пълно и пряко подчинение на Парламентарното мнозинство и на Правителството, които са по начало идентични политически. Най-малко 6 от неговите 11 члена (тези посочени от Министър-председателя и тези, които представляват мнозинството) ще бъдат очевидно политически ангажирани. Това по начало премахва независимостта на органи, а от там и независимостта на националните медии. Ето защо трябва да се обявят за противоконституционни, противоречащи на чл.40, ал.1 от Конституцията, разпоредбите на чл.8, ал.2 и чл.9 от Закона за радиото и телевизията.

4. В нарушение на Конституцията и по-специално на чл.39, ал.1 са и разпоредбите на чл.15 от закона. С тях се упълномощава Националният съвет за радио и телевизия да дава становища по кандидатурите за получаване на концесии за разпространение на радио и телевизионни програми в Република България, както и да се следи за изпълнението на сключените концесионни и лицензионни договори.

Концесиите и лицензиите за ползване на радио-честотния сектор имат предвид технически изисквания и технически разрешения и нямат никаква връзка със съдържанието на радио-

телевизионните програми. Така че даването право на Националния съвет за радио и телевизия да дава становища и да следи за изпълнението на концесионните и лицензионни договори нарушава правата на *всеки гражданин* да изразява мнение и да го разпространява чрез звук, изображение или по друг начин.

5. Нарушава правата за свобода на информацията и представлява в същност цензура и чл.19 от закона за радио и телевизия, когато постановява, че радио и телевизионните организации определят съдържанието и продължителността на своите програми *съгласно утвърдените им програмни документи*.

6. В нарушение на чл.39, ал.1 и чл.41, ал.1 от Конституцията е и разпореждането на чл.22 от Закона, който ограничава радио- и телевизионните програми само с използване на български език. Всички граждани на Република България, включително и тези, на които майчиния им език не е български, имат право да изразяват мнение и да го разпространяват на своя език.

7. Представяват фактически цензура и нарушават правата на гражданите по чл.39-41 от Конституцията и разпоредбите на чл.25, ал.2, чл.26 и чл.28 от Закона. Неясните и широко формулирани текстове на тези ограничения създават възможност за произволни преценки на това, което може да се съобщава по медиите.

8. Неоправдано и противоконституционно се ограничава свободата на демокрацията и с разпореждането на чл.32, ал.1 от Закона. Ако с излъчването на факти от личния живот на гражданите бъдат засегнати техни законно защитени интереси, те имат право да искат наказателно преследване на виновника, а също така и материално обезщетение за причинените вреди. Не може обаче предварително някой да преценява кои факти засягат неправомерно интересите на гражданите и кои не. Даване на право за такава преценка е всъщност въвеждане на цензура.

9. Грубо нарушение на чл.39, ал.2 и чл.41, ал.1 от Конституцията представлява и ал.3 на чл.65, която създава монополно право да бъдат продуценти на информационни икономически и политически предавания само Българското национално радио и Българската национална телевизия. Съгласно посочените текстове от Конституцията всеки български гражданин и всяко юридическо лице има право да създават и разпространяват информационни икономически и политически предавания.

10. Грубо нарушение на чл.8 от Конституцията е и разпореждането на чл.67, ал.2 от закона за радио и телевизия, с което се създават с нищо неоправдани привилегии за председателя на народното събрание и на министър-председателя пред висшите

представители на съдебната власт в лицето на главния прокурор, председателя на Върховния касационен съд и председателя на Върховния административен съд. Също така дискриминиран е и председателя на Конституционния съд, който е една върховна конституционна институция, равнопоставена на трите основни власти в държавата.

11. Нарушават разпоредбите на чл.39, ал.1 и чл.41, ал.1 на Конституцията и разпоредбите на чл.72, 73 и 74 от Закона, като посочват само ограничен брой лица, които имат право да разпространяват радио и телевизионни програми на българска територия. С нищо не е оправдано тези права да се ограничават само за дружества, регистрирани по Търговския закон, а да се отказват на юридически лица с нестопанска цел. Също така произволно е и ограничението за разпространяване на програми с национален обхват или в населени места с над 100 000 жители, само за акционерни дружества и то с поименни акции. Също такова нарушение на посочените конституционни текстове представлява разпоредбата на чл.78, която без никакво основание лишава редица правни субекти от правото да разпространяват радио- и телевизионни програми. Нарушения на чл.40, ал.1 от Конституцията представляват и разпоредбите на чл.75, ал.3 и чл.80 от Закона, които подлагат на цензура от страна на Националния съвет за радио и телевизия във всъщност всички радио и телевизионни програми. Същото важи и за разпоредбата на чл.85, ал.1, което подчинява на цензурата на Националния съвет за радио и телевизия всички промени в програмите и схемите на радио и телевизионните организации.

12. Груба форма на цензура и нарушаване на чл.40, ал.1 от Конституцията представляват и разпоредбите на чл.88 и 89 от Закона. С тях се узаконява произволна и дори полицейска цензура върху радио- и телевизионните организации. Признание в това отношение представлява и т.18 от & 2 на Допълнителните разпоредби на Закона, според която : " Цензуриране е предварителното одобряване на материалите, предназначени за предаване по радиото и телевизията, от страна на държавни органи или лица, които се намират *извън структурата на съответната радио- или телевизионна организация* ". С това фактически се узаконява правото на Националния съвет за радио и телевизия да упражнява цензура върху всички радио и телевизионни организации, което е недопустимо, съгласно чл.40, ал.1 от Конституцията.

ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Всички посочени разпоредби на закона за радиото и телевизията нарушават грубо чл.8 и чл.39-41 от Конституцията на Република България в светлината на компетентното тълкуване, което им даде Конституционния съд с посоченото вече решение N 7 от 04.07.1996 г. по к.д. 1/ 1996 г.

Ето защо като ви сезираме на основание на чл.150, ал.1 от Конституцията на Република България, ви молим на основание чл.149, ал.1 от същата, да установите противоконституционността на посочените разпоредби на закона за радиото и телевизията.

13.09.1996 г.

С уважение :

1. Петър Ситояков -
2. Иван Костов -
3. Йордан Соколов -
4. Стефан Сивов -
5. Анастас Мосер - 1
6. Димитър Доган -
7. Васил Тодоров -
8. Георги Ставров -
9. Александър Д. Борисов
10. Радко Стев Струнски
11. Иван Глишков - 1
12. Екатерина Михайлова
13. Радко Ванев
14. Янко Марков
15. Владимир АБАЗИЕВ
16. Васил Янтаров
17. Юркен Ангелов -

6

НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,
ПОДКРЕПЯЩИ ИСКАНЕТО КЪМ КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД ЗА
ОТМЯНА НА ТЕКСТОВЕ ОТ ЗАКОНА ЗА РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЯ :

18. Евгений Михайлов - ПГ на СДС --
19. Лорена Жеколова - ПЗ на СДС -
20. Цоньо Ботев - ПГ на СДС -
21. Александър Пърдонков - ПЗ на СДС -
22. Емил Канудалиев
23. Хелсон Хевел - -
24. Георги Атанасев
25. Огас Димитров
26. Георги Райков
27. Иван Пирев Будинов
28. Йово Мехини
29. Везрамет Кафрусов
30. Тодор Димитров -
31. д-р Григор Мавел -
32. Валентин Вачев
33. Владислав Коси
34. Марко Меров
35. Крайшор Момов -
36. Димо Тачков - А. С.
37. Павел Попов

7

НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,
ПОДКРЕПЯЩИ ИСКАНЕТО КЪМ КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД ЗА
ОТМЯНА НА ТЕКСТОВЕ ОТ ЗАКОНА ЗА РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЯ :

38. Евгений Еков.
39. Иван П. Тосев.
40. Иван Мв. Огняровски
41. Михаил Михайлов
42. Христо Христов
43. Иван Димитров
44. Сашо Стоянов.
45. Иван Сотиров.
46. Димитър Жеков
47. Иван Димитров.
48. Васил Михайлов
49. Д-р Георги Карев.
50. Иван Георгиев
51. Ангелес Иванов
52. Проф. Александър Димитров
53. Иван Димитров
54. Саша Ангел
55. Мехмед Бейгула
56. Вилер Вилер
57. Свейлана Дякова

НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,
ПОДКРЕПЯЩИ ИСКАНЕТО КЪМ КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД ЗА
ОТМЯНА НА ТЕКСТОВЕ ОТ ЗАКОНА ЗА РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЯ:

58. Мураветъ Радъв
59. Георги Панев
60. проф. Влечко Илюмов
61. Иван М. Доганов
62. Анастаси Методиев Величков
63. доц. Борислав Киселъ
64. Велимир Мелев
65. Матейко Димов
66. Иван Ританчев
67. Иван Курдов
68. Ангел Мв. Сергиев
69. Димитър Сиволов
70. Николай Найданов
71. Обрихиле Тосун Татев
72. Изелар Благоев Точев
73. Ормил Драндов
74. Ангел Драндов